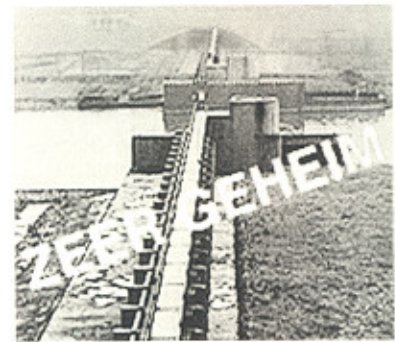


Welkom op de Algemene Ledenvergadering op 6 april

Het bestuur van de Historische Vereniging Dorp Diepenveen en Omgeving nodigt de leden uit tot het bijwonen van de algemene ledenvergadering in de Hof van Salland te Diepenveen op donderdag 6 april. U bent vanaf half acht welkom. De vergadering begint om acht uur.

Bij deze Nieuwsbrief vindt u ook de uitnodiging voor de ledenvergadering op 6 april. Verder de notulen van de vorige jaarvergadering op 7 april 2005. De penningmeester heeft de acceptgirokaart voor 2006 eveneens bijgevoegd met het vriendelijke verzoek deze binnenkort te betalen.

In de pauze is er weer volop de gelegenheid om bij te praten, foto's te bekijken, de nieuwe vlag te bewonderen en onze boeken te kopen. Na de pauze volgt er een lezing over de IJssellinie bij Olst, die als verdedigingslinie functioneerde tussen 1950 en 1968.



Nieuwe vlag voor Historische Vereniging



Blauw, wit en groen vormen de kleuren van onze nieuwe vlag. Haijo Zwager maakte het ontwerp en koos de kleuren uit. Hij is ook de ontwerper van ons logo en van de folder en de omslagen van de boeken die de vereniging heeft uitgegeven.

U kunt de vlag op 6 april weer bekijken tijdens de ledenvergadering en natuurlijk op onze stand op de jaarmarkt van Koninginnedag.

Kijk eens op www.historischeverenigingdiepenveen.nl

Vanaf 6 april in de lucht

Ook onze vereniging ontkomt niet aan 'nieuwerwetse zaken'. En dus heeft de nieuwe secretaris Harrie van Klaveren actie ondernomen voor een eigen website. Dankzij de steun van Hans Tiebot, maker van de website www.diepenveen-dorp.nl, kunt u vanaf 6 april aanstaande ons ook online bekijken. De website kreeg de nieuwe kleuren van de vereniging. Deze kleuren komen terug in onze vlag. Op de website vindt u informatie over de vereniging, foto's, oude nieuwsbrieven, historische verhalen e.d. Ook staan er links op naar andere historische archieven, verenigingen en instellingen en naar de website met oude foto's van Diepenveen. Te zijner tijd komen er ook foto's uit ons eigen archief op onze nieuwe website.

Commentaar en tips kunt u mailen naar ons nieuwe e-mailadres: info@historischeverenigingdiepenveen.nl

In deze nieuwsbrief:

- Interview met Henk Kastelein;
- Sallandse spreekwoorden (3);
- De IJssellinie bij Olst;
- De vitrine in de bibliotheek;
- Aanwinsten uit het oude gemeentehuis;
- Knipselboek 2004 klaar;
- Vernieuwde folder;
- Verenigingsvlag;
- CD van de Tabaksfabriek;
- 'Nieuwerwetse dingen'.

Historische Vereniging
Dorp Diepenveen en Omgeving
Opgericht november 1998

Bestuur

- Herman Hogen Esch (voorzitter)
- Leo Hattink (penningmeester)
- Harrie van Klaveren (secretariaat)
- Wilbert Derksen (lid DB en interviewgroep)
- Hans Ekkel (PR-groep)
- Jan van Ginkel (verzamelgroep)
- Jan Harmelink
- Lamberthe de Jong (PR en contactpersoon)
- Harry Mulder (fotografie en fotoarchiefgroep)
- Joke Riemersma-Veeneman
- Annie de Ruiters-Vossebelt
- Wim A. Roetert (contact knipselgroep)

Overige contactpersonen

- Riek Visser (textielgroep)
- José Groen-Bekema
(Nieuwsbrief, tel.: 592992
emailadres: josegroen@home.nl)

Correspondentieadres

Stijne van Sallandstraat 95
7431 GP Diepenveen
tel. 0570-560673

E-mail:

info@historischeverenigingdiepenveen.nl

Website:

www.historischeverenigingdiepenveen.nl

Verzameladres historische artikelen en foto's:

- Jan van Ginkel,
Dorpsstraat 2, Diepenveen

Expositie bibliotheek:

- Gerry Berends-Kelder en Theo Hoetink (contactpersonen).
In de vitrine is historisch materiaal te zien.

Fotoarchiefgroep in de Openbare Bibliotheek:

Dinsdagmiddag van 14.30-16 uur

Contributie

€ 11,50 per gezin per kalenderjaar.
Rabobank Deventer
nr. 37.77.33.628

© Historische Vereniging Dorp Diepenveen en Omgeving.

PR-groep: Catherine Bolkestein, Ben Droste, José Groen-Bekema, Hans Ekkel, Lamberthe de Jong, Harrie van Klaveren en Haijo Zwager

Eindredactie: José Groen-Bekema

Foto's: Harry Mulder, Fotoarchief Historische Vereniging

Druk: De Kroon, Olst

ISSN 1569-7878 Verschijnt 2x per jaar

Oud en nieuw op de foto

Een cadeautje voor de actieve leden

Het huis op deze foto's staat in de Oranjelaan. Het is het huis naast Passe-Partout. Bij vele oude Diepenveners bekend als het winkeltje van fotograaf Dumas. De bovenste foto werd gebruikt voor een kerstkaart die alle actieve leden van de vereniging in december hebben ontvangen als dank voor hun inzet in 2005. De kaart ging vergezeld van het boekje: 'Diepenveen, Deventer en de Moderne Devotie'.



Zo was het ongeveer honderd jaar geleden.

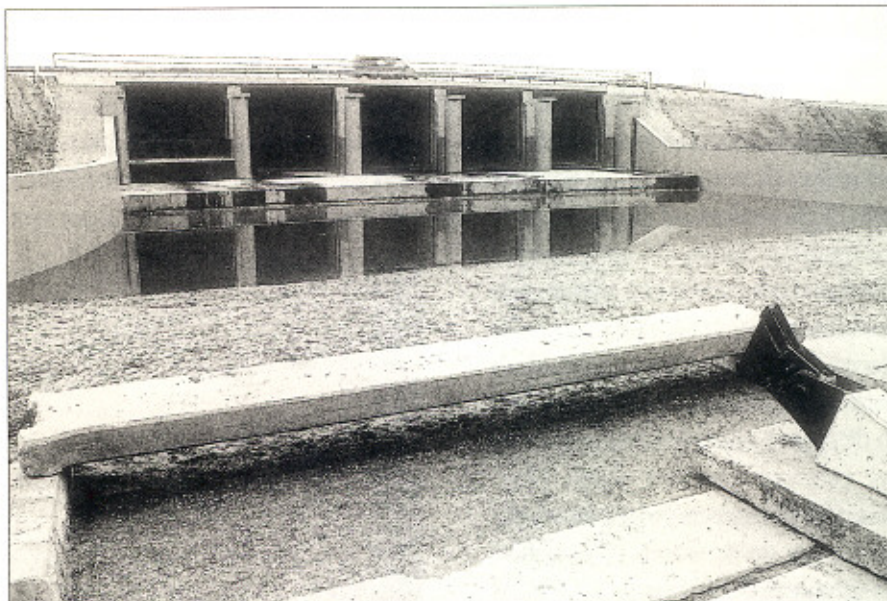


Zo is het nu.

De IJssellinie in Olst

Het onderwerp van de lezing op de komende ledenvergadering op donderdag 6 april is de IJssellinie in Olst, vlakbij de Randerstraat. Tegenover en in het bos van kasteel De Haere bevindt zich deze 'stromende' verdedigingsgordel. Het ging namelijk om een waterlinie die tijdens de Koude Oorlog (jaren vijftig en zestig) ons land moest verdedigen.

Een eventuele aanval van de Sovjet Unie moest worden tegengehouden en daarvoor werden er allerlei verdedigingswerken aangelegd. Bunkers, kanonnen, aanlegkades, zelfs een compleet hospitaal bouwde defensie. In geval van een aanval zou er een gebied van de grens bij Nijmegen tot aan het IJsselmeer bij Kampen onder water worden gezet: meer dan 120 kilometer lang en maximaal tien kilometer breed. Bij Olst kon de IJssel worden afgesloten met een caisson; de kade daarvoor is nog te zien. En dat alles gebeurde in het grootste geheim. Burgers wisten er niets van, alleen de burgemeesters van



Inlaatwerk bij De Haere als onderdeel van de IJssellinie.

de dorpen en steden in de linie waren op de hoogte.

Nooit uitgevoerd

Deze verdedigingsgordel functioneerde tussen 1950 en 1968. Tijdens de Cubacrisis in 1962 werd zelfs fase 1 van het verdedigingsplan in het grootste geheim al in werking gesteld. De waterstand van de IJssel was toen enorm hoog. Boeren in Diepenveen en Olst zagen dat hun land op de uiterwaarden opeens vol water stond en in de steden konden de rioleringen bijna geen water lozen op de rivier. Geluk-

kig zijn de plannen tot onderwater zetten nooit helemaal uitgevoerd. Wel waren er honderden soldaten actief in dit gebied. Zij oefenden regelmatig met de caissons. Oudere Diepenveeners kunnen zich vast nog veel hiervan herinneren.

De IJssellinie nu

De resten van dit militaire verdedigingswerk bij de Haere worden nu beheerd door de Stichting De IJssellinie. Er zijn nog 32 bunkers over. Het hospitaal is volledig intact en wacht nog steeds op zijn eerste patiënt! Elke eerste zaterdag van de maand zijn er rondleidingen, maar bezoekers kunnen ook een paaltjeswandeling volgen. Veel informatie staat op de website www.ijssellinie.info en in het boek 'De IJssellinie 1950-1968'. Voor rondleidingen belt u naar Stichting IJssellandschap via 0570 635955.

Op de ledenvergadering hoort u meer over dit unieke verdedigingswerk.

ONDERDEEL IJSSELLINIE

Tijdens het verleggen van de dijk (zomer 2005) ter hoogte van 'De Haere' kwam het inlaatwerk te voorschijn. Op de foto staat buurtbewoner Wim Roetert.



Interview met Henk Kastelein (geboren 7 juni 1934)

Op 31 december 2001 sloot het echtpaar Henk en Harmien Kastelein-Linthorst voorgoed de deur van de textielzaak aan de Dorpsstraat, wat een groot verlies voor Diepenveen betekende. In mei 2005 hadden Hanneke Denekamp-ten Napel en Wilbert Derksen een gesprek met Henk Kastelein over de geschiedenis van het bedrijf Kastelein en de betekenis daarvan voor ons dorp.

Waar nu fotograaf Kiers zijn studio heeft, was begin vorige eeuw de kleermakerij van Kieftenbeld. Diepenveen was toen nog niet zo groot en de huizen rond de kerk vormden het centrum van het dorp. Hier was de bakker, een groenteboer, de kruidenier en er waren twee cafés. Kleermaker Kieftenbeld was zeer vakbekwaam. De rijkelui van Diepenveen gingen voor hun kleding echter liever naar de stad, dat hoorde toen nog zo. Bij de gewone burgers en boeren was er gelukkig genoeg werk voor hem, vooral maak- en verstelwerk van kledij. De boeren hielp hij ook wel met reparaties van hun leren paardentuig. In 1932 vond de kleermaker het welletjes en wilde hij stoppen met werken. Kieftenbeld voelde zich te oud worden en had geen zoon die het bedrijf kon overnemen daarom zette hij een advertentie in zijn vakblad. Hierop kreeg hij diverse schriftelijke reacties. Met de brieven in de hand ging hij naar schoolhoofd Berkhof om zijn mening te vragen wie de beste opvolger van zijn bedrijfje zou zijn. Uitverkoren werd een kleermaker uit Amsterdam: Albertus Kastelein. Hij werkte daar in een groot naaiatelier en zat al jarenlang in het vak. Hij was een telg uit een kleermakersgeslacht uit Coevorden. Kieftenbeld nodigde hem uit voor een persoonlijk gesprek. Zo reisde Albertus de week erop met de stoomtrein naar Diepenveen waar de twee kleermakers het snel zakelijk eens werden over de overname.

Een nieuwe kleermaker

Op 1 januari 1933 kon Albertus Kastelein zich officieel de nieuwe eigenaar noemen van de kleermakerij aan de Zandwetering. Hij huwde kort daarop met Alie Es-



Albertus Kastelein (1907-1993) voor zijn winkel in 1963.

selink en een jaar later werd zijn eerste zoon en toekomstige opvolger geboren. Henk: "Ik was hun eerste kind en ben 'op het dorp' geboren, oaver de brugge'. In die begintijd viel de klandizie van de gekochte kleermakerij nogal tegen. Mijn vader bedacht een list. Hij fietste voortaan elke dag eventjes rond door het dorp met een zwarte kledingzak over zijn arm met erin een kostuum. In zo'n zak werd gewoonlijk een voltooid kledingstuk bij de klant thuisbezorgd. De mensen in Diepenveen gingen na verloop van tijd zeggen: 'Doar kump'e weer langs. Die Kastelein mot wel een goei kleermaker wè 'n, want hee hef't zo te zeen, hatstikke druk!' Dat geklets was nou net de bedoeling van mijn vader", vertelt Henk.

Toen er een tweede kind op komst was, verhuisde het gezin naar een grotere woning, Rande 71 (Dat was ongeveer op de plek waar nu

de supermarkt van Middeldorp is.). Het was een huurpand van boekhouder Van de Vlekkert en ruim genoeg om zowel woonhuis als naaiatelier te herbergen. Hier werden zoon Gerrit en later dochters Betty en Zwagda geboren. De verhuizing was achteraf gezien een goede beslissing, want langzaam begon het dorpscentrum zich naar deze buurt te verplaatsen. Vele andere middenstanders hadden zich hier ook al gevestigd. Zo was er kruidenier Van de Vlekkert, groenteman Kruitbosch, kruidenier Hoetink, smederij Grievink, smederij Roessink, kap- per Steenbruggen, garage Kemper en het manufacturenwinkeltje van mevrouw Van Aalderen. Naast de kleermakerij van Kastelein was sla- gerij VIOS, dwz: 'Vooruitgang is ons Streven', van Veltman. Henk: "Ik kan me nog goed die winkel naast ons herinneren. Achter de toonbank hingen altijd twee halve

varkens en een koe, die was in vier grote bouten verdeeld. Hier werd gewoon het vlees vanaf gesneden dat de klant nodig had. Veltman slachtte zelf. Een dag voor Palm-pasen werd aan een paal voor de winkel altijd een extra mooie koe tentoongesteld: 'de Paaskoe'. Het arme dier kreeg die laatste dagen niets meer te eten en te drinken. Bij de slacht, de maandag daarna, waren de darmen en de blaas bijna leeg en dat was prettiger voor de slager. Vanaf dinsdag konden de mensen een lekker stuk vlees voor de Pasen kopen”.

Lastige patronen

Voor de oorlog was er nog geen confectiekleding. Bert Kastelein maakte alles zelf in zijn naaiatelier, zoals ondergoed, broeken en overhemden. Henk: “Mijn vader heeft honderden broeken gemaakt van Manchester stof. Dat was de dracht toen van boeren en arbeiders, want het was zeer stevige stof. Twee soorten mannenbroeken waren er toen. In vakjargon werden ze genoemd: 'Snelpissers', die hadden een gulp met knopen en 'Klepzeikers', die hadden een soort presenteerblad dat opzij kon worden losgeknoopt, dan klapte men de hele lap stof naar voren toe om te kunnen plassen”. Bert Kastelein maakte ook kostuums. Die hoorde vroeger iedereen te hebben om 's zondags mee naar de kerk te gaan of om op visite te gaan. Bij thuiskomst werd zo'n pak direct uitgedaan en snel weer veilig in de kast opgeborgen. Henks vader maakte kostuums voor 100 à 150 gulden. Hij had in de regel wel zo'n 40 tot 50 lap-pen stof op de schappen liggen waar pakken van gemaakt moesten worden. In een oude wieg onder de naaitafel lagen alle patronen. Soms viel het knippen van het patroon uit de stof niet mee. Enkele mensen hadden namelijk een figuur dat sterk afweek van

het normale. Zo had je in Diepenveen twee mensen met een bult op de rug.

Henk: “Ook onze huisbaas Van de Vlekkert had er een. Het jasje van zijn pak had een lengte van zo'n 55 cm en de omvang was ruim 150cm. Die afmetingen waren totaal onlogisch en niet meer te beredeneren. Bij het knippen voor een nieuw pak was vader steeds weer gestresst uit angst de dure stof te verknippen: 'aan elke haar op z'n lijf hing dan een zweetdruppel'. Toch lukte het altijd wel. 's Avonds ging vader meestal vanwege 't zweten in bad. Hij baadde dan in een teil in de bijkeuken, want een douche of bad had toen nog niemand. Hij zette altijd de teil tegen de deur zodat niemand binnen kon komen”.

Van tijd tot tijd kwamen huisventers langs de deur in Diepenveen met zgn. kwalitatief goede stoffen tegen een redelijke prijs. Er zat 'n label op met 'made in London' maar in werkelijkheid was het kwalitatief matige stof die meestal uit België kwam. De mensen kochten dan zo'n drie meter. Vader was daar niet blij mee, maar nam de stof meestal wel aan als de klant hem vroeg er een kostuum van te maken. Henk: “De eerste keer had mijn vader de

slechte kwaliteit niet in de gaten en de stof werd normaal geknipt. Hij kreeg later de schrik van z'n leven toen hij als laatste handeling het voltooide pak ging afglanzen, d.w.z. dof maken op de pers. Door de slechte kwaliteit kromp het pak meteen. Door nepzomen, in de volksmond: 'Jodenzomen', in de broekspijpen en mouwen te maken kon hij het kostuum toch nog redden. Uiteindelijk leek het dan toch weer netjes. Hij had z'n lesje geleerd. Voortaan werd bij dit soort stof eerst afgeglansd en dan pas geknipt”. Henk vertelt verder: “Na zo'n 15 jaar was de buitenkant van een pak meestal lelijk geworden maar de binnenkant nog wel goed. De stof werd dan wel eens 'gekeerd', dus de binnenkant van het pak kwam buiten. Heel lucratief, want dat was natuurlijk veel goedkoper dan nieuw. Het werken met oude stof was echter vaak niet zo'n pretje. Als er bijvoorbeeld een nieuwe gulp in een mannenboek gezet moest worden dan stond de stof op die plek soms stijf van de opgedroogde urine. Je kwam er met de naald bijna niet door. Sommige mannen droegen zelfs helemaal geen ondergoed toen”.

Een eigen winkel

In de jaren 30, voor de Tweede Wereldoorlog, gingen steeds meer

De winkel van Kastelein in 1963 met op de achtergrond de oude dorpsschool.



vrouwen ook zelf kleren naaien. Normaal alleen voor hun gezin, maar sommigen deden het ook wel voor anderen. Deze zgn. thuisnaaisters werden nooit echte concurrenten van Bert Kastelein omdat hij natuurlijk veel meer gespecialiseerd was. Thuisnaaisters werkten met naaidop of vingerhoed en een vrij dikke, lange naald. Kleermakers hadden dunnere naalden en een naairing waarmee ze veel behendiger en beter konden werken.

Vader was goed bevriend met de familie Van Aalderen. De man was timmerman bij Auping. Zijn vrouw was thuisnaaister en had een klein winkeltje aan huis met naaispullen, knoopjes, breiwol en textiel zoals lakens, slopen en ondergoed. Henk: "Voor de oorlog waren er nog geen pyjama's, de mensen sliepengewoon in hun ondergoed. In het winkeltje van Van Aalderen was alleen molton ondergoed in de kleuren wit en beige te koop. O ja, ze had ook zwart ondergoed, dat was bestemd voor kolenboer Karenbeld. 'Endehemden' had ze ook. Zo'n hemd kreeg een dode aan als die de kist inging. Alle kleren van de dode konden zo weer hergebruikt worden door familie. Na de oorlog kregen de mensen het beter en werd het mode om de dode in zijn of haar pyjama te begraven. Pas veel later werd dat in normale kleren gedaan".

Vlak na de oorlog begon mevrouw Van Aalderen te dementeren, ze kon de winkel niet langer meer aan. In 1946 mocht Bert Kastelein het woonhuis met het winkeltje huren. Zo verhuisde hij met zijn gezin en atelier naar de overkant van de straat, naar Dorpsstraat 28. Naderhand bleek het winkeltje zo goed als leeg te zijn, enkel wat garen en kunstzijde ondergoed was er nog. In en ook nog vlak na de oorlog - tot en met 1948 - was alle textiel 'op de bon'. Toch had mevrouw Van Aalderen de laatste twee jaar in haar verwardheid veel verkocht zonder bonnen in te nemen. Maar zonder

bonnen kon een winkelier geen nieuwe voorraden bij de groothandel inkopen. Gelukkig werd Henks vader uit de nood geholpen door de heer Diekmann. Hij woonde in Diepenveen aan de Sallandsweg en had in Deventer een groothandel in textiel. Hij kon ervoor zorgen dat de winkel weer wat gevuld werd zonder de noodzakelijke bonnen. In 1951 kon vader zijn huis met winkel van Van Aalderen kopen.

Henk werd middenstander

Henk: "Na de verloren slag in de Ardennen waren Duitse troepen van de 'Totendorf' Divisie hier in 1944 neergestreken om te hergroeperen en aan te sterken. Rond villa De Heest en bij de Slingerbos waren tanks en rupsvoertuigen onder de bomen verstopt tegen luchtaanvallen. Henk: "Ik ging er soms met mijn broertje heen met de bolderkar, zogenaamd om hout in het bos te sprokkelen. Als de Duitse wacht even niet oplette, kroop ik even in de wagens om er gereedschap uit te pikken. De buit werd steeds onder onze stapel takken verstopt en als we voldoende hadden gingen we snel huiswaarts". De Duitsers vertoefden in de lagere school van Diepenveen en na de oorlog zaten de Canadezen er. Die inbeslagname van beide legers leverde een jaar

studievertraging op bij de Diepenveense kinderen. Zo ook bij Henk Kastelein die toen in de 6^e klas zat. In 1947 kon hij toch de school afmaken en kreeg van schoolhoofd De Graaf het advies om naar HBS-a te gaan. Henk: "Mijn vader ging wel akkoord maar zei: 'Als je blijft zitten moet je van school af en moet je maar gaan werken. Of je gaat de fabriek in of je komt bij mij in de zaak'. Henk bleek toch niet zo'n talenknobbel te hebben als meester De Graaf had gedacht, want hij bleef al het eerste jaar zitten. Geheel naar vaders wens begon Henk het volgende jaar op de Ambachtschool om daar het kleermakersvak te leren. Elke middag was hij pas om 5 uur klaar en moest dan snel naar huis fietsen. Hij moest dan even eten want een uur later moest hij alweer terug in Deventer zijn voor de Handelsavondschool. Hij leerde daar voor het Middenstandsdiploma. In 1950 begon Henk ook bij vader in de zaak mee te werken. De kleermakerij draaide toen al zo goed dat er ook twee andere naaisters werkten. Henk verdiende toen bij vader 5.75 (guldens) in de week voor 48 uur werk. Vanaf 1951 ging hij 's avonds na het werk nog drie jaar naar de Ambacht-avondschool voor het behalen van de kleermaker-vakdiploma's: Gezel A en B. Henk: "In die

De winkel op 8 september 2000 met Henk en Harmien Kastelein en Bea (die 25 jaar in de winkel van Kastelein heeft gewerkt).



tijd waren veel dingen totaal anders dan nu. Zo had vader niet eens een goede boekhouding en ook de belastingaangifte van de zaak stelde helemaal niets voor. Daar kwam de Diepenveense commies Klaas Wolt even voor langs aan het begin van elk jaar en vroeg dan enkel: 'Zal ik maar weer hetzelfde opschrijven als vorig jaar?' Mijn vader hoefde alleen maar even bevestigend te knikken en dan was die belastingaangifte van het jaar ervoor ook weer klaar. Controles waren er toch nooit".

Bert Kastelein was een echte vakman en had ook veel van de welgestelden uit de omgeving als klant, zoals Van der Lande, baron Stratenus van Nieuw Rande, Des Tombes van Huize Hoerlo en de uitgebreide familie Ankersmit. Henk: "Hij kreeg een keer van Des Tombes een door hem zelf geschoten haas als dank voor de kwaliteit en de schappelijke prijs van een nieuw kostuum". Ook advocaat-procureur Hein Iordens van villa 't Clooster van de Sallandsweg was zo'n trouwe klant. Henk weet nog een leuke anekdote: "Hij noemde zijn vrouw altijd 'Poes' en hij was ààkelijk 'knieperig'. Op een dag kocht mevrouw garen in de winkel maar kwam een cent tekort. Ze vroeg haar man om een cent voor te schieten. Hij zei: 'Da's wel goed, Poes, maar wil je er wel aan denken dat ik ook nog altijd 3 cent van je krijg'. Blijkbaar had zelfs mevrouw Iordens afgepast huishoudgeld en moest alles daarvan doen". Vroeger hadden veel mensen niet zoveel geld voor de huishoudinkopen. Henk: "Veel werd bij de middenstanders op de pof gekocht. Alles werd opgeschreven en pas aan het einde van de maand, meestal met de kinderbijslag, betaald".

Een klets gat

In Diepenveen wist men alles van elkaar. Het had z'n voor- en nadelen. Het was vroeger een echt 'klets gat'. Als Henks vader een nieuwe auto

kocht, hoorde hij achteraf: "Kastelein, wat heij' een mooie wag'n. Die is zeker van mien centen". Of werd in het dorp gefluisterd: "Da's zeker zien laatste noodsprong. Hee hef nog nooit een nieuwe wagen ehad, noe zal 'e wel gauw op de flesse gaan!" Alles was vroeger anders. Zo was ook de religie van de middenstander bepalend voor wie er in de zaak kwam. Een katholiek zou niet gauw bij een protestant gaan winkelen en omgekeerd. Henk: "Mijn moeder kwam oorspronkelijk uit Kampen en was streng in haar geloof. Ik mocht van haar niet op zondag voetballen en kon dus helaas niet naar DSC. Elke zaterdag ging ik daarom naar Deventer, naar de Christelijke Jeugd Voetbalvereniging. Dat ik nooit op het Diepenveense voetbalveld kwam, werd door enkele kinderen en hun ouders soms niet begrepen. Dat soort mensen bleven om die reden weg uit onze winkel".

In januari 1953 was de grote watersnoodramp in Zeeland, meer dan 65000 mensen moesten hun huizen verlaten. Getroffen families werden overal in Nederland opgevangen. Ook in Diepenveen hadden veel gezinnen zich bereid verklaard om evacués op te vangen. In de winkel van Kastelein werd extra kleding en dekens ingeslagen voor de opvang. Enkele dagen later al arriveerde de bus met de getroffen. De eerste opvang was in café Paalman aan de Olsterweg waar door de gemeente Diepenveen een heerlijke broodmaaltijd aan de Zeeuwen werd aangeboden. Burgemeester Van der Most was er ook en sprak een bemoedigend woord tot de evacués. Bij zijn vertrek stond iedereen opgesteld om hem uit te wuiven. Henk: "Maar dat liep anders dan gepland. Enkele kwajongens uit het dorp hadden namelijk de achteras van de burgemeestersauto op stenen gezet. Nadat Van der Most deftig naar de menigte had teruggezwaaaid

wilde hij weggrijden. Tot grote hilariteit van de toeschouwers bleef de Vauxhall-Victor echter roerloos op zijn plek terwijl de wielen flink draaiden. Ook toen de burgemeester vol gas gaf, kwam de wagen niet in beweging. Na enkele minuten lachen schoten hulpvaardige ouderen te hulp om hem uit deze vernederende positie te redden. Zo kon hij toch nog weggrijden. Gelukkig kon Van der Most wel tegen een grapje!"

Henk en Harmien nemen de zaak over

In 1960 kon het hoekhuis van Grievink, naast de winkel van Kastelein, gekocht worden. Het was de bedoeling om de twee huizen samen te voegen zodat de zaak flink uitgebreid kon worden. Vier jaar later, toen Henk trouwde met zijn vriendin Harmien Linthorst, werd dit plan gerealiseerd. Het bedrijf werd toen voor de helft eigendom van Henk en Harmien. In 1966 kwam Bert op de wereld, hun eerste kind. Twee jaar later volde nog een zoon: Harry. In dat jaar besloot Henks vader definitief met werken te stoppen en zo kwam de zaak volledig in handen van Henk en Harmien. Het echtpaar voerde in de jaren daarna heel wat modernisering door. Op den duur gingen ze zich naast het maken en verkopen van kleding ook specialiseren in meubelstoffering en de verkoop van vloerbedekking en gordijnen.

Henk hielp ook mee om de relatie tussen middenstanders van het dorp te moderniseren. De aanzet daartoe werd ingegeven door de St. Nicolaasacties die halverwege de jaren zestig werden gehouden door de winkeliers in Deventer. Ze lokten daarmee in Diepenveen klandizie weg. Een aantal winkeliers - Bertus Middelburg, Theo Hoetink, Johan Willemsen en Rikkert van Ginkel - namen daarom het initiatief om hier ook zo'n actie te organiseren. Bij alles wat de mensen toen in de tijd voor Sin-

terklaas kochten kregen ze gratis zegels. Die moesten op een kaart geplakt worden en, in dat eerste jaar, kon je dan voor elke volle kaart een kaartje krijgen voor een optreden van 'Gert en Hermien' in het Dorpshuis. De belangstelling ervoor was zo groot dat Gert en Hermien nog een extra avond in 't dorpshuis moesten optreden.

Geboorte van een winkeliersvereniging

Het voordeel van samenwerking tussen de winkeliers was opeens voor iedereen duidelijk geworden en al snel werd de Diepenveense Winkeliersvereniging opgericht, dat was in 1968. De Sinterklaasacties bleven, maar de opzet veranderde. Tussen Kerst en nieuwjaar was in het Dorpshuis de 'Grote Avond' van de winkeliers met een band, dus ook met gezellig gratis dansen. Bij aanvang van de avond kreeg iedere klant voor elke volle spaarkaart een gulden en een lot. Om 10 uur was de eerste trekking van de loterij en later een tweede waarbij mooie prijzen gewonnen konden worden. Er waren, heel slim bedacht van de winkeliers,

ook altijd spelletjes om die uitgereikte guldens weer terug te verdienen, zoals rad van avontuur, schieten en sjoelen. De organisatie van zo'n avond was natuurlijk een enorme investering. Denk maar eens aan het inhuren van de band of aan de artikelen die de mensen konden winnen zoals koelkasten en fietsen. Die prijzen kwamen de eerste jaren uit de voorraad van plaatselijke winkels. De dagen na zo'n 'Grote Avond' gebeurde het toen vrij regelmatig dat prijswinnaars gingen zeuren bij de winkels of ze hun gewonnen artikelen mochten ruilen. Henk: "Ze kwamen ook wel bij ons in de winkel met opmerkingen als: 'Dee trui is mien te klein' of 'Dee hef mien man genog'. Vooral bij een goede klant durfde je het omruilen niet te weigeren". Later kocht het bestuur van de winkeliersvereniging daarom veel liever de prijzen in bij groothandel Makro.



1964: Harmien Kastelein aan het werk in de winkel. (De klant is mevr. Tieltsjes).

In 2000 wilden Henk en Harmien, na al die jaren hard werken, graag stoppen. Niemand, ook hun twee kinderen niet, bleek belangstelling te hebben om de zaak over te nemen. De textielwinkel van de familie Kastelein werd uiteindelijk op 31 december 2001 historie. Zeer begrijpelijk maar wel jammer voor Diepenveen.

mei 2005

Hanneke Denekamp-ten Napel
Wilbert Derksen

Knipselboek 2004 verschenen

Hulde aan de dames van de knipselgroep

Sinds de oprichting van onze historische vereniging knippen de vijf dames van de knipselgroep elk jaar nieuws uit over Diepenveen dat in het Deventer Dagblad en de diverse huis-aan-huisbladen staat. Vooral dat laatste is bijzonder, omdat huis-aan-huisbladen niet worden bewaard. Het boek over 2004 is bijzonder mooi geworden.

Wie het nieuwe Knipselboek 2004 doorkijkt, ziet allerlei gebeurtenissen uit Diepenveen die allang weer vergeten zijn. Van de sluiting van de Rabobank en een open dag bij klooster Sion tot de verbouwing van basisschool Slingerbos. En natuurlijk de onthulling van ons monument voor station Diepen-

veen-Oost.

Bijna 125 pagina's op A-3 formaat staan vol met gebeurtenissen op gemeentelijk gebied, sport, middenstand, verenigingen, landbouw, cultuur... Kortom alles wat belangrijk was voor Diepenveen in 2004.

De foto aan het begin van dit knip-

selboek is gewijd aan het smokkelpad, dat vanaf de Ottersbrug door Borgele liep. Ook worden er tekeningen (gemaakt door Tonny Mulder) van verdwenen boerderijen op Borgele in afgebeeld.

Het knipselboek is zes keer gekopieerd; vier kopieën worden ingebonden. Binnenkort ligt ook deze jaargang in de openbare bibliotheek van Diepenveen en in de Atheneum Bibliotheek in Deventer. Alle ingebonden jaargangen vanaf 1999 zijn te leen.

Op de komende jaarvergadering is jaargang 2004 te bekijken. Wilt u een jaargang nabestellen, neemt u dan contact op met Gerrie Roertert van de Knipselgroep, tel 590353.

Sallandse spreekwoorden (3)

De indruk bestaat dat door internationalisering en individualisering van de taal, het confectiepak van het spreekwoord verdwenen is. Het maatpak, het 'zeg het eens met je eigen woorden' heeft de voorkeur gekregen boven de door ervaring verzamelde zeggingskracht van het spreekwoord. Daarmee dreigt een schat aan wijsheid en kennis uit vervlogen tijden verloren te gaan. Daarom hebben Wim Roetert en Gerrit Hemeltjen, met dank aan Mieke en Annie Bussink, een begin gemaakt van een verzameling Diepenveense spreekwoorden, waarvan er in deze nieuwsbrief en de komende uitgaven telkens enige genoemd en verklaard worden. De schrijfwijze van het Diepenveens is fonetisch en kan kritiek verdragen, evenals de verklaringen van de spreekwoorden. Kritiek, op- en aanmerkingen graag richten aan Herman Denekamp, e-mail: hadee@tref.nl of aan de redactie van dit blad.

Op een kromme vore wödt 't meeste verbouwd.

Een "vore" is een ploegsnede die - uit behoefte aan Sallandse ordelijkheid en fraai uitzicht op het landschap - meestal zo recht mogelijk getrokken moet worden. Maar een ploegsnede c.q. voor blijft een middel om de aarde los en luchtig te maken en met mest te vermengen om zo een vruchtbare humuslaag te krijgen.

Als reactie op het commentaar op de manier waarop iemand gehandeld heeft, kan de commentator deze zegswijze verwachten. Want "een kromme vore" tussen twee punten is altijd langer dan een rechte vore, en een langere vore brengt meer op. Deze zegswijze is een uiting van korte termijn denken, want er gaan meer rechte voren op een akker, dan kromme; zodat op langere termijn een rechte vore uiteindelijk meer opbrengt. Dat hebben onze Sallandse boeren altijd goed begrepen.

"Het doel heiligt de middelen" heeft ongeveer dezelfde betekenis, maar de strekking ervan is algemener.

Een sloerder versloert meer, as een pronker verpronkt.

Sloeren betekent sleuren. Een sloerder is dus iemand, die de last, die hij dragen moet, onverschillig achter zich over de grond sleurt. De zegswijze

geeft aan, dat het makkelijker is om de boel te verwaarlozen dan het op waarde te houden of de waarde te vergroten.

Met sloeren en sloerder wordt een slappe, gemakzuchtige houding aangeduid. "Ik bin wat sloerderig vandage" wil zeggen, dat de spreker weinig zin heeft om de dingen te doen, die moeten gebeuren. Maar zegt een Sallander: "Ik veule mien een bitjen sloerig." Wil dat zeggen dat hij zich ziek, griepig voelt.

Een sloerie is een slons, een slet, een gemene vrouw, terwijl van smakeloze, gore drank gezegd wordt: "Wat een slappe sloerie!".

Aj' nog nooit ruzie in de familie hebt 'ehad, he'j nog nooit e'arfd.

Een zegswijze, die de verdeelingsproblemen van nalatenschappen duidelijk maakt. In vroegere gemeenschappen loste men die problemen op door familieregels zoals het eerstgeboorterecht. Ons burgerlijk wetboek heeft een modernere oplossing gevonden in het toekennen van het kindsdeel, waar kinderen uit traditionele gezinnen soms van afzien, omdat ze het bedrijfje, boerderijtje, dat hun ouders hebben nagelaten, graag zien blijven voortbestaan. En het dus in handen laten van de zoon of dochter, die het bedrijf wil voortzetten.

Hoe belangrijk een "eerlijke" oplossing in deze was en is, blijkt ook uit de zegswijze:

"Wi'j zalig starven, dan mo'j eerlijk arven".

He' hef een goed klokhuus

Hij heeft een goed hart, een goede inborst. Zelfde betekenis als: "He' hef een hatte van gold".

Het binnenste van een appel wordt "klokhuus" of "kreuze" genoemd. In Salland noemen ze long en lever van een varken ook wel eens "klokhuus". En als hier gezegd wordt: "Bie Merietjen heb' ze 't hele klokhuus weg'enommen", dan is bij Marietje haar baarmoeder verwijderd.

Nieuwe folder

Binnenkort verschijnt onze nieuwe folder voor de ledenwerving. Deze werd gemaakt door drukkerij de Kroon in Olst, die ook onze Nieuwsbrieven en andere publicaties drukt. U kunt de folder meenemen tijdens de ledenvergadering om uw (nieuwe) burens en kennissen, die nog geen lid zijn, lid te maken!

Vitrine in bibliotheek

In de Openbare Bibliotheek Diepenveen bevindt zich sinds 26 september 2002 zowel een depot van het archief als een eigen informatiehoek. Daarin staat een vitrine ingericht met artikelen uit onze collectie of uit die van andere Diepenveense archieven en/of van verzamelaars. De vitrine wordt steeds ingericht door Gerry Berends en Theo Hoetink met steun van Joop Overmaat, alle drie ook lid van de foto-archiefgroep. Dankzij de medewerking van verenigingen en verzamelaars uit Diepenveen maken de drie steeds weer bijzondere mini-exposities. Neemt u eens een kijkje!

Schietvereniging 'De Vijf Rozen'

In de vitrine kunt u op dit moment een expositie bekijken van schietvereniging De Vijf Rozen uit Diepenveen. Bekers, medailles, oude foto's en zelfs het originele notulenboek. De vereniging dateert al van voor de oorlog, maar werd na de oorlog heropgericht op 11 december 1957 in café Paalman. Aanwezig waren vijf personen, waaruit een bestuur werd gevormd: de heren H. Hellewegen, G. Klein Nagelvoort, E. Heijssen,

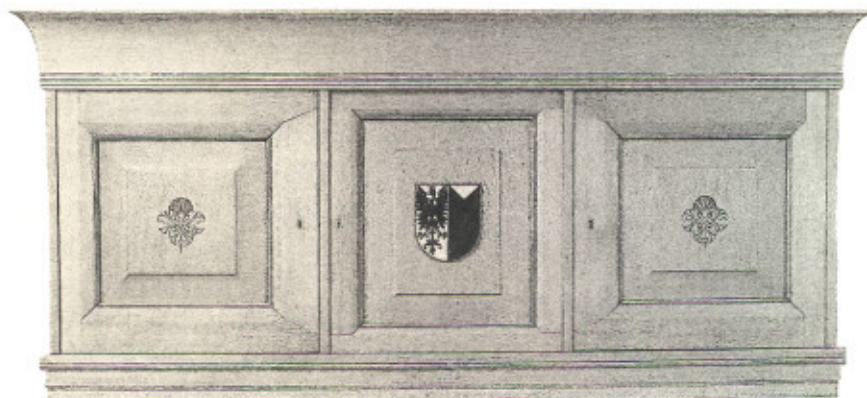
A. Jansen en J. Klein Nagelvoort. Besloten werd de oude naam 'De Vijf Rozen' te handhaven.

Tijdens de oorlog is de vereniging opgeheven. Volgens de huidige secretaris Albert Tiebot zijn wellicht alle wapens toen verplicht ingeleverd.

In de vooroorlogse geschiedenis gaat de vereniging zich nog verdiepen. De familie Vredegoor stelde al materiaal beschikbaar uit die periode zoals een wapenvergunning verstrekt in 1935 aan

de heer Kruitbosch, grootvader van mevrouw Vredegoor.

'De Vijf Rozen' kreeg onlangs een nieuw clubgebouw dat op 24 september 2005 werd geopend. Daar wordt op zondagochtend en dinsdagavond geschoten door seniorleden. Jeugdleden kunnen terecht op maandagavond. In 2008 hoopt de vereniging het 50-jarig bestaan te vieren. Uiteraard met festiviteiten en hopelijk met meer nieuws uit oude archieven.



Aanwinsten voor de vereniging

Burgemeesterskast

Van verschillende kanten werd het bestuur attent gemaakt op de verkoop van het oude gemeentehuis van de voormalige gemeente Diepenveen. Daarom werd er actie ondernomen en mochten twee bestuursleden samen met de beheerder kijken of er 'nog wat te halen viel' in Schalkhaar. Helaas was er bijna niets meer over, maar wel werd de oude kast uit de burgemeesterskamer ter beschikking gesteld van onze vereniging.

Nu staat deze kast met het wapen van Diepenveen te pronken in onze historische hoek in de openbare bibliotheek. Naast de kast staat de expositievitrine en ook bevindt zich in deze hoek een oude postkist (nummer 1) van het gemeentehuis. In die kist werd post vervoerd naar het provinciehuis in Zwolle. Er waren daarom drie postkisten: een voor onderweg, een voor in Zwolle en een voor in het gemeentehuis.

Kaart

Behalve de kast kreeg de vereniging ook een 19^e eeuwse kaart (200 x 140 cm) van de gemeente Diepenveen die op de zolder van het gemeentehuis stond. Gelukkig kon deze kaart worden gered en komt hij binnenkort in de Hof van Salland te hangen (langs de trap). Het Historisch Museum Deventer ging met de overname door onze vereniging akkoord. De kaart kunt u ook bekijken op de komende ledenvergadering.